

Zpráva o činnosti gestora v CEN/TC 154 SC 3 za rok 2022

Gestor CEN/TC 154 SC 3: Ing. Petr Svoboda, PRAGOPROJEKT, a.s.

1. Uskutečněná zasedání CEN/TC 154 a CEN/TC 154 SC 3 a výsledky jednání

Již v roce 2021 se uskutečnilo zásadní hlasování k návrhu nové normy EN 17555-1, která by měla sloučit požadavky stávajících norem EN 13043 Kamenivo pro asfaltové směsi, EN 12620 Kamenivo do betonu, EN 13242 Kamenivo pro nestmelené směsi a směsi stmelené hydraulickými pojivy a EN 13139 Kamenivo pro malty.

Hlasování o návrhu EN 17555-1 se v srpnu 2021 zúčastnilo 33 států, 19 států bylo pro přijetí návrhu, 4 státy proti přijetí, 10 států se zdrželo hlasování, což představuje celkem 82,6 % pro, oproti požadovaným 65 % hlasů. Proti přijetí návrhu byly Německo, Rakousko, Itálie a Irsko. Hlavním důvodem nepodpoření návrhu bylo to, že norma neřeší problematiku alkalicko-silikátové reakce, regulovaných nebezpečných látek a dále také nejasnost s datováním zkušebních norem. K návrhu EN 17555-1 uplatnil konzultant EK 23 připomínek a členské státy celkem 465 připomínek. K návrhu EN 17555-2 uplatnily členské státy 115 připomínek.

Technická komise CEN/TC 154 na virtuálním plenárním zasedání pak 19. 4. 2022 přijala několik rozhodnutí. Rozhodnutí 01 až 05 se týkalo zkušebních norem. V Rozhodnutí 6/2022 TC 154 souhlasí se zahrnutím nebezpečných látek a radioaktivity do harmonizovaných výrobních norem, jak to vyžaduje mandát M/125. To by bylo na základě poskytnutí úplného seznamu nebezpečných látek dostatečné k povolení použití kameniva v kterémkoli členském státě.

Rozhodnutí 7, 8, 9 a 10 se vztahovalo k EN 17555-1, EN 13450-1, EN 13383-1 a EN 13055. TC 154 vzala v úvahu všechny okolnosti a možnosti dalšího postupu revize norem a rozhodla u všech uvedených norem o spuštění druhého připomínkování a započítání prací na revidovaných návrzích, založených na připomínkových verzích, o kterých hlasovaly členské státy.

Dne 2. 5. 2022 byl rozeslán dokument N162 z 22.4.2022, který obsahuje odpovědi sekretariátu na připomínky členských států zasláné při prvním připomínkování návrhů EN 17555-1 a 17555-2 v srpnu roku 2021 a dále dokumenty N163 a N164, které obsahují aktualizované návrhy těchto norem, upravené podle připomínek konzultanta a připomínek členských států.

Další přezkoumání aktualizovaných návrhů norem bylo provedeno na společném zasedání SC1, SC3 a SC4 19. 5. 2022 v Bruselu. Nuno Pargana z CEN na jednání vysvětlil, že podle jeho názoru není Evropské komisi příliš jasné, zda aktuální mandát je stále platný. Pargana je pro zachování současného mandátu, lze s ním pracovat a nepřekračovat jeho hranice. Podle jeho názoru je tento postup stále použitelný, nicméně nelze předvídat výsledek.

Například v lednu 2022 byla vydána nová revize harmonizované evropské normy (silniční zařízení – vodorovné značky) a byla zaslána Evropské komisi k citaci v OJEU. Tato revize byla provedena na základě stávajícího pověření, ale tato norma je stále předmětem zkoumání právníků Evropské komise. Existuje také 5 harmonizovaných evropských norem na základě „Standartisation request“, které posuzuje Evropská komise.

Ty prozkoumal Oscar Nieto (bývalý zástupce CPE nyní pracující v Evropské komisi) a Dominico Tinto za technické aspekty. Na stanovisko právní služby Evropské komise se stále čeká, ale Nuno Pargana sdělil, že dialog s Evropskou komisí je s těmito zástupci lepší.

Na jednání byla rovněž zmíněna problematika CPR aquis. Počátkem roku 2022 byly zahájeny dvě podskupiny zabývající se „prefabrikovanými betonovými výrobky“ (SG 1) a „Výrobky z konstrukční oceli“ (SG 2). Cílem těchto podskupin je navrhnout metodu, aby bylo možné vzít v úvahu úpravy mandátu a revizí evropských norem podle pravidel požadovaných Evropskou komisí. SG 3 a SG 4 měly být spuštěny v březnu. Nuno Pargana bude kontaktovat CEN/TC 154, aby nominovala několik odborníků při spuštění příslušného SG.

Dalším bodem jednání byla informace o „HAS Assessment system“: Smlouvy pro konzultanty HAS skončily 31. března 2022 a pro některé z nich nebyly od února 2022 k dispozici žádné finanční prostředky. Posléze byly vysoutěženy nové kontrakty a navýšen rozpočet.

Byla rovněž diskutována problematika revize CPR. Evropská komise zveřejnila 30. března 2022 nový návrh pro revizi CPR (prostřednictvím Sdružení pro výstavbu silnic jsme materiál připomínkovali). Tato nová revize byla provedena z následujících dvou hlavních důvodů:

1. Nedostatečné uplatňování harmonizovaných evropských norem podle citace v OJEU.
2. Úpravy současného CPR za účelem zohlednění Zelené dohody a oběhové ekonomiky.

Nuno Pargana vysvětlil stanovisko vypracované CEN a domnívá se, že revize CPR poskytne hybridní systém s harmonizovanými specifikacemi podle právního rámce, ale také další dobrovolné specifikace v závislosti na produktech.

Nuno Pargana poukázal na trend posilování Evropské komise revizí CPR přijímat akty v přenesené pravomoci, pokud harmonizované normy nelze citovat v Úředním věstníku EU.

Nejdůležitější změny v revidovaném návrhu EN 17555-1:

- norma obsahuje odkazy na datované zkušební normy;
- termín „kategorie“ se nahrazuje termínem „třída“;
- norma nezahrnuje kamenivo s $D > 90$ mm, které bude patřit pod EN 13383-1;
- drobné kamenivo – označení pro kamenivo, jehož $D \leq 4$ mm a d je rovno 0;
- drobná drť (grit) – označení pro kamenivo, jehož $D \leq 4$ mm a $d \geq 1$ mm;
- směs kameniva je směsí kameniva s $D \geq 4$ mm a d rovným 0;
- přírodní těžené kamenivo normálně nepodléhá žádnému drcení nebo prosévání;
- průměrné procento hmotnosti propadu hrubého kameniva na síti D může být i 100 %. Pokud je ale vyšší než 99 %, musí se stanovit také typická zrnitost (což je zrnitost vyjádřená průměrnými procenty hmotnosti propadu mezilehlými sítmi mezi D a $d/2$). Obdobné je to i u drobných drtí;
- vyjadřování hodnoty SE10 a SE4, MB a MBF se mění;
- zkouška odolnosti proti drcení metodou LA není nadále referenční zkouškou;
- odolnost proti tepelnému šoku lze hodnotit mimo metodu LA a drtitelnosti v rázu navíc také propadem drobného podílu sítím 5 mm;
- norma zavádí třídy pro nasákavost;
- velikosti sít pro určení frakcí byly rozšířeny o síta: 0,5 mm, 1,4 mm, 2,8 mm, 3,15 mm, 25 mm, 28 mm, 56 mm a 80 mm;
- dochází ke změně ve stanovování a výpočtu objemové hmotnosti a nasákavosti podle EN 1097-6, která v současné době v revizi;
- ke stanovení zrnitosti a obsahu jemných částic se požaduje provedení zkoušek na třech vzorcích, což je zdůvodněno tím, že k tomu, aby to bylo smysluplné, jsou potřeba nejméně tři výsledky;
- obsah příloh ZA je zpracován pro každé zamýšlené použití zvlášť.

Ve dnech 18. až 19. října 2022 se uskutečnilo plenární zasedání CEN/TC 154 v Oslo.

Na jednání bylo učiněno rozhodnutí spustit CIB (projednání v rámci SC) pro vytvoření PWI (pracovní položky) pro tyto normy (se stejnými čísly), jakmile budou pravděpodobně odstraněny. Je to proto, že druhý ENQ nebude předložen během tří let (plus devět měsíců) a pravděpodobně položky CMC smaže.

Toto rozhodnutí se týká všech následujících položek:

00154197 prEN 17555-1 Aggregates for construction works - Part 1: Characteristics
00154196 prEN 13383-1 Armourstone - Part 1: Characteristics
00154205 prEN 13450-1 Aggregates for railway ballast - Part 1: Characteristics
00154195 prEN 13055 Lightweight aggregates for construction works – Characteristics
00154199 prEN 17555-2 Aggregates for construction works - Part 2: Complementary information
00154198 prEN 13383-2 Armourstone - Part 2: Complementary information and test methods
00154204 prEN 13450-2 Aggregates for railway ballast - Part 2: Complementary information

2. Uskutečněná zasedání související TNK 147 a národních aplikačních týmů

17. 5. 2022 – zasedání týmu pro kamenivo Sdružení pro výstavbu silnic v Praze

19. 10. 2022 – zasedání týmu pro kamenivo Sdružení pro výstavbu silnic konané v Pluhově Žďáru

19. 5. 2022 - zasedání týmu pro asfaltové technologie za horka Sdružení pro výstavbu silnic ve Valeči

22. 11. 2022 – zasedání týmu pro asfaltové technologie za horka Sdružení pro výstavbu silnic v Hradci Králové

3. Stanovení parametrů v navazujících specifikacích

V roce 2022 pokračovala revize normy ČSN 73 6121 Stavba vozovek. Hutněné asfaltové vrstvy, v přílohách zabývajících se jednotlivými asfaltovými směsmi bylo nutné řešit rovněž požadavky na kamenivo. Situace v revizi harmonizovaných evropských norem na asfaltové směsi je obdobná jako u kameniva.

Velkou pozornost bylo nutné věnovat používání frakcí kameniva. Z hlediska efektivity výroby by bylo vhodné, aby byla ve směsích využívána více frakce 8/16 než úzká frakce 8/11, zvláště v situaci, kdy se neustále se zvyšující potřebou kameniva zhoršuje dostupnost kameniva v kamenolomech. Otvírky nových dobývacích prostor jsou stále složitější. V této souvislosti byly rovněž zpracovány připomínky k TP 170 Navrhování vozovek pozemních komunikací, revize tohoto předpisu rovněž probíhala v roce 2022.

4. Předpoklad prací v roce 2023

V momentální situaci je opět velice obtížné stanovit konkrétní program činnosti na rok 2023. Očekává se zahájení prací podskupiny pro kamenivo v rámci CPR Aquis. Problematika kameniva v rámci CEN/TC 154 a příslušného mandátu M/125 je v pořadí priorit na desátém místě, přičemž problematika materiálů pro stavbu silnic je až na místě dvanáctém.

Stále jsou tak platné výrobní normy na kamenivo schválené již v roce 2005. Požadavky na kamenivo jsou nyní součástí navazujících specifikací. V případě asfaltových směsí se jedná především o normu ČSN 73 6121, která byla v roce 2022 revidována a v roce 2023 (počátkem roku) se předpokládá její vydání.

V Praze dne 8. 12. 2022

Ing. Petr Svoboda
PRAGOPROJEKT, a.s.